

ЗАКОН за забрана на химическото оръжие и за контрол на токсичните химически вещества и техните прекурсори

Обн. - ДВ, бр. 8 от 28.01.2000 г.; изм., бр. 75 от 02.08.2002 г., в сила от 03.09.2002 г.; изм., бр.11 от 02.02.2007 г.; изм., бр. 82 от 16.10.2009 г., в сила от 16.10.2009 г.; изм., бр. 26 от 29.03.2011 г., в сила от 30.06.2012 г.; изм., бр. 14 от 20.02.2015 г.; изм. и доп., бр. 63 от 09.08.2019 г., в сила от 09.08.2019 г.; изм. и доп., бр. 23 от 19.03.2024 г.

Глава първа ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 1. Този закон урежда:

1. забраната за разработване, производство, натрупване и употреба на химическото оръжие;

2. условията и реда за извършване на дейности с токсичните химически вещества и техните прекурсори, които са предмет на международен контрол в съответствие с Конвенцията за забрана на разработването, производството, натрупването и употребата на химическото оръжие и за неговото унищожаване.

Чл. 2. Извършването на дейности с токсичните химически вещества и техните прекурсори по чл. 1, т. 2 се контролира от държавата с цел защита на националната сигурност и интересите на страната, укрепване на международното доверие и стабилност и изпълнение на международните задължения на Република България по конвенцията.

Чл. 3. (1) Държавата може да въвежда ограничения и да налага забрани за извършването на дейности по чл. 1, т. 2, когато тези дейности противоречат на целите, посочени в чл. 2.

(2) Токсичните химически вещества и техните прекурсори, по отношение на които се прилага режимът по ал. 1, са посочени в приложенията към закона.

Глава втора ЗАБРАНА НА ХИМИЧЕСКОТО ОРЪЖИЕ

Чл. 4. Забранява се:

1. разработването, производството, придобиването, натрупването, притежаването, съхраняването или предаването на химическо оръжие;

2. употребата на химическо оръжие;

3. предприемането на военни приготовления за употреба на химическо оръжие;

4. употребата на химически вещества за поддържане на правовия ред като метод за водене на война;

5. подпомагането или подбуждането към извършване на дейности, които са забранени съгласно т. 1-4.

Глава трета РЕЖИМ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ТОКСИЧНИ ХИМИЧЕСКИ ВЕЩЕСТВА И ТЕХНИТЕ ПРЕКУРСОРИ

Чл. 5. (1) Разрешава се разработването, производството, придобиването, съхраняването, предаването и употребата на токсични химически вещества и техните прекурсори, посочени в приложенията, за:

1. промишлени, селскостопански, изследователски, медицински, фармацевтични или други мирни цели;

2. защитни цели, които са пряко свързани със защитата от токсични химически вещества и със защитата от химическо оръжие;

3. военни цели, които не са свързани с употребата на химическо оръжие и не зависят от употребата на токсичните свойства на химическите вещества като метод за водене на война.

(2) При извършването на дейности по ал. 1 лицата са длъжни да вземат мерки за гарантиране на безопасността на населението и за защита на околната среда.

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 11 от 2007 г.; изм., бр. 26 от 2011 г., в сила от 30.06.2012 г.; изм., бр. 14 от 2015 г.) (1) Производството, придобиването, съхраняването или употребата на химически вещества, посочени в приложение № 1, се извършва в случаите, когато:

1. тези дейности се извършват на територията на Република България или на територията на друга държава-участничка;

2. химическите вещества се използват за изследователски, медицински, фармацевтични или защитни цели;

3. видът и количествата на химическите вещества са строго ограничени до тези, които могат да бъдат използвани за целите по т. 2;

4. общото количество на химическите вещества за целите по т. 2 във всеки един момент е равно или е по-малко от 1 тон;

5. общото количество на химическите вещества за целите по т. 2, което е придобито чрез производство или внос за една календарна година, е равно или по-малко от 1 тон.

(2) Производството на химически вещества от приложение № 1 за изследователски, медицински, фармацевтични или защитни цели може да се извършва на единствен малотонажен обект.

(3) Производството на химически вещества от приложение № 1 за защитни цели в общо количество, което не надвишава 10 килограма за една календарна година, може да се извършва на друг обект, различен от обекта по ал. 2.

(4) Производството на химически вещества от приложение № 1 за изследователски, медицински или фармацевтични цели в количества, които са по-големи от 100 грама за една календарна година, може да се извършва на други обекти, различни от обекта по ал. 2, в общо количество, което не надвишава 10 килограма годишно за всеки обект.

(5) Синтезирането на химически вещества от приложение № 1 за изследователски, медицински или фармацевтични цели може да се извършва в лаборатории в общо количество, което е по-малко от 100 грама за една календарна година за всяка лаборатория.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 11 от 2007 г.; изм., бр. 26 от 2011 г., в сила от 30.06.2012 г.; изм., бр. 14 от 2015 г.) Производството на химически вещества от приложение № 1 се извършва въз основа на регистрация за производство в Междуведомствената комисия за експортен контрол и неразпространение на оръжията за масово унищожение към министъра на икономиката, създадена със Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба, наричана по-нататък "Междуведомствената комисия".

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 11 от 2007 г.) (1) Производство, преработване или употреба на химически вещества, посочени в приложение № 2, в количества, които са по-големи от:

1. един килограм от химическото вещество, отбелязано с "*" в част А;

2. сто килограма от което и да е друго химическо вещество от част А;

3. един тон от химическо вещество от част Б,

се извършва въз основа на регистрация за производство, преработване или употреба в Междуведомствената комисия.

(2) Производството на химическо вещество, посочено в приложение № 3, в количество по-голямо от 30 тона се извършва въз основа на регистрацията за производство в Междуведомствената комисия.

Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 11 от 2007 г.) (1) Производството чрез синтез на органични химически вещества, непосочени в приложенията, в общо количество на произведените вещества по-голямо от 200 тона за една календарна година, се извършва въз основа на регистрацията за производство в Междуведомствената комисия.

(2) Производството чрез синтез на органично химическо вещество, съдържащо фосфор, сяра или флуор в количество на произведеното вещество по-голямо от 30 тона за една календарна година, се извършва въз основа на регистрацията за производство в Междуведомствената комисия.

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.; бр. 11 от 2007 г.) (1) Удостоверенията за регистрацията за производство, преработване или употреба по чл. 6, 7 и 8 се издават от Междуведомствената комисия за срок три години, след изтичането на който всяка следваща регистрацията се извършва за същия срок.

(2) Лицата по чл. 6, 7 и 8, кандидатстващи за регистрацията на производство, преработване или употреба, представят в Междуведомствената комисия документи при условия и по ред, определени с наредба на министъра на икономиката.

(3) Издаването на удостоверение за регистрацията за производство, преработване или употреба се отказва, а издаденото удостоверение се прекратява, когато:

1. не са представени необходимите данни за издаването или са представени непълни и неверни данни;

2. не са изпълнени условията, при които е издадено удостоверението;

3. са налице обстоятелства, които противоречат на целите по чл. 2.

(4) За издаването на удостоверения за регистрацията за производство, преработване или употреба по този закон се заплащат държавни такси.

Чл. 9а. (Нов - ДВ, бр. 23 от 2024 г.) (1) Междуведомствената комисия създава и поддържа публичен регистър на лицата, осъществяващи дейностите по чл. 6, 7 и 8, в който се вписват:

1. наименованието на регистрираното лице;

2. единен идентификационен код на регистрираното лице;

3. номерът и датата на издаденото удостоверение за регистрацията и срокът му на валидност;

4. датата на прекратяване на регистрацията.

(2) Условията и редът за вписване в регистъра се определят в наредбата по чл. 9, ал. 2.

Чл. 10. (Изм. - ДВ, бр. 11 от 2007 г.; изм., бр. 26 от 2011 г., в сила от 30.06.2012 г.; изм. изцяло, бр. 14 от 2015 г.) (1) Износ, внос и трансфер от и за територията на Република България за и от държава от Общността на химически вещества от приложение № 1 се извършва при спазване на изискванията на този закон и по реда на Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба само когато:

1. крайният потребител се намира на територията на Република България или на територията на друга държава участничка, и

2. крайната употреба е за целите, описани в чл. 6, ал. 1, т. 2.

(2) Забранява се реекспорт на химически вещества от приложение № 1.

(3) Износ, реекспорт и внос на химически вещества от приложение № 2 се извършва при спазване на изискванията на този закон и по реда на Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба само когато крайната употреба е за цели, които не са забранени от конвенцията.

(4) Износ и реекспорт на химически вещества от приложение № 2 се извършва само когато крайният потребител се намира на територията на друга държава участничка.

(5) Внос на химически вещества от приложение № 2 се извършва само когато вносът е от държава участничка.

(6) Износ, реекспорт и внос на химически вещества от приложение № 3 се извършва при спазване на изискванията на този закон и по реда на Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба само когато крайната употреба е за цели, които не са забранени от конвенцията.

(7) Трансфер от и за територията на Република България за и от държава от Общността на химически вещества от приложения № 2 и 3 се извършва само когато крайната употреба е за цели, които не са забранени от конвенцията.

(8) При трансфер от и за територията на Република България за и от държава от Общността на химически вещества от приложения № 2 и 3 българското физическо или юридическо лице е длъжно в 7-дневен срок преди извършването на трансфера да представи в Междудомствената комисия документи при условия и по ред, определени с наредба на министъра на икономиката.

(9) Междудомствената комисия може да изисква допълнителна информация по този член.

Глава четвърта **ОРГАН ПО ПРИЛАГАНЕ НА КОНВЕНЦИЯТА**

Чл. 11. (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.; бр. 11 от 2007 г.; изм., бр. 26 от 2011 г., в сила от 30.06.2012 г.; изм., бр. 14 от 2015 г.) Орган за координация на работата и контрол по изпълнението на конвенцията от Република България и за осъществяване на контролни и разрешителни функции по прилагането на този закон е Междудомствената комисия за експортен контрол и неразпространение на оръжията за масово унищожение към министъра на икономиката, създадена със Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба.

Чл. 12. (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.; изм., бр. 14 от 2015 г.) Междудомствената комисия осъществява следните основни функции и задачи:

1. представя в Организацията за забрана на химическото оръжие декларации относно:

а) отсъствието на територията на Република България на химическо оръжие, на старо и изоставено химическо оръжие и на обекти за производство на химическо оръжие;

б) химическите вещества за поддържане на правовия ред, включително за борба с вътрешни безредици;

в) дейностите с токсични химически вещества и техните прекурсори, посочени в приложенията, и с органични химически вещества;

г) националната програма за защитни цели;

2. осигурява провеждането на инспекции на обекти на територията на Република България;

3. осъществява международното сътрудничество на Република България с Организацията за забрана на химическото оръжие и с другите държави-участници;

4. предоставя информация и провежда консултации с други държави-участници или представя разяснения пред Изпълнителния съвет на Организацията за забрана на химическото оръжие по всеки въпрос, който е предизвикал съмнение относно спазването на конвенцията от Република България;

5. внася в Министерския съвет проекти на споразумения между Република България и Организацията за забрана на химическото оръжие относно:

а) правоспособността, привилегиите и имунитетите на Организацията за забрана на химическото оръжие;

б) изпълнението на дейностите по инспекциите;

6. внася в Министерския съвет предложение за оказване на помощ и защита от Организацията за забрана на химическото оръжие срещу употребата или заплахата за употреба против Република България на химическо оръжие и химически вещества за поддържане на правовия ред, включително за борба с вътрешни безредици, като метод за водене на война;

7. осигурява плащането на ежегодния членски внос на Република България в Организацията за забрана на химическото оръжие;

8. (отм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.);

9. осигурява прилагането на режима по глава трета чрез събиране на информация и извършване на проверки на обекти;

10. определя национална лаборатория за изпълнение на задачите по конвенцията;

11. (изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.) изгражда комуникационна мрежа за връзка между междуведомствената комисия, заинтересуваните министерства и ведомства и Секретариата на Организацията за забрана на химическото оръжие;

12. подготвя и внася в Министерския съвет проекти на нормативни актове по изпълнението на конвенцията и на този закон;

13. (изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) изготвя и публикува ежегоден доклад за изпълнението на конвенцията и на този закон.

Глава пета

ПРЕДСТАВЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.) Лице, което произвежда, придобива, съхранява или употребява химическо вещество от приложение № 1, е длъжно да представя в междуведомствената комисия два пъти годишно - не по-късно от 1 март и от 1 октомври - информация и данни за вида и количеството на химическото вещество и за обекта, на който се извършват тези дейности.

Чл. 14. (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.) Лице, което произвежда, преработва или употребява химическо вещество от приложение № 2, е длъжно да представя в междуведомствената комисия два пъти годишно - не по-късно от 1 март и от 1 октомври - информация и данни за вида и количеството на химическото вещество и за обекта, на който се произвеждат, преработват или употребяват повече от:

1. един килограм от химическо вещество, отбелязано с "*" в част А;

2. сто килограма от което и да е друго химическо вещество от част А;

3. един тон от химическо вещество от част Б.

Чл. 15. (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.; бр. 11 от 2007 г.) Лице, което произвежда химическо вещество от приложение № 3 в количество по-голямо от 30 тона, е длъжно да представя в Междуведомствената комисия два пъти годишно-не по-късно от 1 март и от 1 октомври-информация и данни за вида и количеството на химическото вещество и за обекта, на който то се произвежда.

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.; бр. 11 от 2007 г.) (1) Лице, което произвежда чрез синтез органични химически вещества, непосочени в приложенията, в общо количество на произведените вещества по-голямо от 200 тона за една календарна година, е длъжно да представя в Междуведомствената комисия веднъж годишно-не по-късно от 1 март-информация и данни за вида и количеството на химическите вещества и за обекта, на който те се произвеждат.

(2) Лице, което произвежда чрез синтез органично химическо вещество, съдържащо фосфор, сяра или флуор, в количество на произведеното вещество по-голямо от 30 тона за една календарна година, е длъжно да представя в Междуведомствената комисия веднъж годишно-не по-късно от 1 март-информация и

данни за вида и количеството на химическото вещество и за обекта, на който то се произвежда.

(3) Алинеи 1 и 2 не се прилагат за обекти, на които се произвеждат само експлозивни и въглеводороди.

Чл. 17. Лице, което извършва дейности по глава трета, е длъжно:

1. да води отделен регистър за тези дейности и да съхранява производствените, търговските и транспортните документи, както и информацията и данните, които са свързани с тези дейности, за срок пет години;

2. (изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.) да спазва условията по чл. 6-9, при които са разрешени тези дейности, и незабавно да информира писмено междуведомствената комисия за всяка промяна;

3. (изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.) да информира писмено междуведомствената комисия, ако съществува вероятност токсичните химически вещества и техните прекурсори, посочени в приложенията, да се употребяват в нарушение на глава втора.

Чл. 18. (Отм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.)

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.) Министерството на вътрешните работи представя в междуведомствената комисия информация и данни за вида и количествата на химическите вещества за поддържане на правовия ред, включително за борба с вътрешни безредици.

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.) Министерствата и ведомствата представят в междуведомствената комисия информация и данни за програмите си, предназначени за защитни цели.

Чл. 21. (1) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.) Контролът по изпълнението на задълженията на лицата, които извършват дейности с токсични химически вещества и техните прекурсори, се осъществява от междуведомствената комисия чрез извършване на проверки на представената информация и извършване на проверки на обектите.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.) Междуведомствената комисия може да изисква осигуряването на неограничен достъп до информацията, документацията и обектите, който е необходим за осъществяване на целите на проверките.

(3) За резултатите от проверките се съставя протокол.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.) При наличие на данни за извършено престъпление междуведомствената комисия сезира органите на прокуратурата.

Глава шеста

ПРОВЕЖДАНЕ НА ИНСПЕКЦИИ

Чл. 22. (1) Контролът по изпълнението на задълженията на Република България по конвенцията се осъществява от Организацията за забрана на химическото оръжие чрез провеждане на:

1. инспекции на обектите по чл. 6, ал. 2, 3 и 4, чл. 7-8, чл. 13-16;

2. инспекции по поискване;

3. разследване в случай на предполагаема употреба на химическо оръжие или предполагаема употреба на химически вещества за поддържане на правовия ред, включително за борба с вътрешни безредици, като метод за водене на война.

(2) Инспекциите се провеждат от инспектираща група, която включва инспектори и помощник-инспектори, назначени от генералния директор на Организацията за забрана на химическото оръжие, за да проведе определена инспекция.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.) Инспектиращата група се придружава от съпровождаща група, назначена от междуведомствената комисия.

(4) Условието и редът за приемане, придвижване, съпровождане, осигуряване и подпомагане на инспектиращата група се определят в наредба на министъра на икономиката.

Чл. 23. (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.) При провеждане на инспекция по поискване може да участва и наблюдател от друга държава-участничка по нейна молба. Междуведомствената комисия може да откаже такова участие.

Чл. 24. Лице, което е собственик или експлоатира обект, на който се провежда инспекция, е длъжно да осигури достъп до обекта и до необходимата информация, както и да окаже съдействие на инспектиращата група и на съпровождащата група за изпълнение на целите на инспекцията, посочени в мандата на инспектиращата група.

Чл. 25. Съпровождащата група е длъжна да вземе мерки за защита на съоръженията, оборудването и документацията на инспектирания обект, които нямат отношение към целите на инспекцията.

Глава седма

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 26. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 63 от 2019 г., в сила от 09.08.2019 г.) (1) (Нова - ДВ, бр. 63 от 2019 г., в сила от 09.08.2019 г.) На лице, което извършва трансфер в нарушение на чл. 10, ал. 7 или 8, се налага глоба в размер от 5000 до 10 000 лв. или имуществена санкция в размер от 15 000 до 25 000 лв.

(2) (Предишен текст на чл. 26 - ДВ, бр. 63 от 2019 г., в сила от 09.08.2019 г.) Който не спазва изискванията на чл. 13, 14, 15 и 16 се наказва с глоба в размер от 10 000 до 15 000 лева или с имуществена санкция в размер от 25 000 до 50 000 лева.

Чл. 27. Който не спазва изискванията за отчетност и документация, предвидени в чл. 17, се наказва с глоба в размер от 5000 до 10 000 лева или с имуществена санкция в размер от 15 000 до 25 000 лева.

Чл. 28. Който не спазва изискванията на чл. 24 се наказва с имуществена санкция в размер 50 000 лева.

Чл. 29. Длъжностно лице, което не изпълни задълженията си по чл. 18, 19 или 20, се наказва с глоба в размер от 10 000 до 15 000 лева.

Чл. 30. (1) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.) Нарушенията по този закон се констатират с актове, съставени от упълномощени от председателя на междуведомствената комисия длъжностни лица.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., в сила от 04.09.2002 г.) Въз основа на съставените актове председателят на междуведомствената комисия издава наказателни постановления.

(3) Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления става по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Конвенция" е Конвенцията за забрана на разработването, производството, натрупването и употребата на химическо оръжие, приета от Конференцията по разоръжаване в Женева на 3 септември 1992 г., одобрена от Общото събрание на ООН с резолюция А/47/39 от 30 ноември 1992 г., открита за подписване в Париж на 13 януари 1993 г. и влязла в сила на 29 април 1997 г. Конвенцията е подписана от Република България на 13 януари 1993 г. и е ратифицирана на 29 юни 1994 г.

2. "Организацията за забрана на химическото оръжие" е организацията, която е учредена в съответствие с член VIII от конвенцията.

3. "Държава-участничка" е държава, която е ратифицирала конвенцията до 29 април 1997 г. или се е присъединила към нея впоследствие.

4. "Химическо оръжие" е следното, в съвкупност или поотделно:

а) токсични химически вещества и техните прекурсори, с изключение на тези, предназначени за цели, които не са забранени от конвенцията, доколкото видът и количествата отговарят на тези цели;

б) боеприпаси и устройства, специално предназначени за смъртоносно поразяване или причиняване на друга вреда чрез токсичните свойства на токсичните химически вещества по буква "а", които се освобождават в резултат на употребата на такива боеприпаси и устройства;

в) всяко оборудване, специално предназначено за употреба, пряко или непряко, във връзка с такива боеприпаси или устройства.

5. "Токсични химически вещества" са:

а) всяко химическо вещество, което чрез своето химическо въздействие върху жизнените процеси може да предизвика смърт, временно изваждане от строя или постоянна вреда на човека или животните;

б) за целите на изпълнението на конвенцията токсичните химически вещества, които са идентифицирани за прилагане на мерки за проверка, са посочени в приложенията.

6. "Прекурсор" е:

а) всеки химически реагент, включително всеки ключов компонент на бинарни или многокомпонентни системи, който взема участие на който и да е етап от производството и по какъвто и да е метод на производство на токсично химическо вещество;

б) за целите на изпълнението на конвенцията прекурсорите, които са идентифицирани за прилагане на мерки за проверка, са посочени в приложенията.

7. "Старо химическо оръжие" е:

а) химическо оръжие, което е било произведено преди 1925 г.;

б) химическо оръжие, произведено в периода между 1925 г. и 1946 г. и увредено до такава степен, че повече не може да бъде употребявано като химическо оръжие.

8. "Изоставено химическо оръжие" е химическо оръжие, включително старо химическо оръжие, изоставено от държава-участничка след 1 януари 1946 г. на територията на друга държава без съгласието на последната.

9. "Химически вещества за поддържане на правовия ред, включително за борба с вътрешни безредици" е всяко химическо вещество, което не е посочено в приложенията и което може бързо да предизвика раздразнение на органите на възприятието или физически ефект на нетрудоспособност, които изчезват за кратко време след прекратяване на въздействието.

10. "Цели, които не са забранени от конвенцията" са:

а) промишлени, селскостопански, научноизследователски, медицински, фармацевтични или други мирни цели;

б) защитни цели, а именно тези цели, които са пряко свързани със защитата от токсични химически вещества и защитата срещу химическо оръжие;

в) военни цели, несвързани с употребата на химическо оръжие и несвързани с употребата на токсичните свойства на химическите вещества като метод за война;

г) поддържане на правовия ред, включително целите за борба с вътрешни безредици.

11. "Производство" на химическо вещество е получаването му чрез химическа реакция.

12. "Преработка" на химическо вещество е физически процес, като смесване, екстракция и пречистване, при което веществото не се превръща в друго вещество.

13. "Употреба" на химическо вещество е преобразуването му чрез химическа реакция в друго вещество.

14. "Разработване" е научноизследователска и развойна дейност, предшестваща производството на химическо вещество.

15. "Придобиване" е установяване на собственост върху химическо вещество.

16. "Натрупване" е увеличаване на количеството на химическо вещество чрез придобиване.

17. "Съхраняване" е установяване на физически контрол върху химическо вещество.

18. "Предаване" е освен физическото преместване на химическо вещество към или извън националната територия, също и прехвърляне на собствеността и контрола над него.

19. "Органично химическо вещество" е всяко химическо вещество, принадлежащо към групата на химическите съединения, която се състои от всички съединения на въглерода, с изключение на неговите окиси, сулфиди или метални карбонати, и което може да се идентифицира по химическо наименование, структурна формула, ако е позната, и номер по регистъра на Кемикал Абстракт + (КАС), ако има такъв.

20. "Обект" е което и да е промишлено предприятие, както е определено в букви "а", "б" и "в" ("производствено предприятие", "обособено производство" или "производствена единица"):

а) "производствено предприятие" (завод, фабрика) означава място, на което са интегрирани едно или повече обособени производства, с междинно административно равнище, които са под един оперативен контрол и имат обща инфраструктура, включваща:

- администрация и други служби;
- ремонтно звено и работилници;
- медицински пункт;
- битови помещения и комунални услуги;
- централна аналитична лаборатория;
- изследователски и развойни лаборатории;
- централен отточен колектор и пречиствателни съоръжения;
- складова база;

б) "обособено производство" означава относително самостоятелен участък, структура или съоръжение, обхващащо една или повече производствени единици със спомагателна или свързана инфраструктура, като:

- малко административно звено;
- склад/подготвителен цех за изходни суровини и продукция;
- отточен колектор/пречиствателни съоръжения/подготвителен участък;
- контролна аналитична лаборатория;
- пункт за първа медицинска помощ/съответна медицинска секция;
- отчет на документи относно движението на химическото вещество или на химическия продукт, получен от него;

в) "производствена единица" означава оборудването, което е необходимо за производството, преработката или употребата на химическо вещество.

21. "Единствен малотонажен обект" е обект за производство на химически вещества от приложение № 1 за изследователски, медицински, фармацевтични или защитни цели. Производството на този обект се извършва в реакционни съдове на производствени линии, които не са оборудвани за непрекъсната работа. Обемът на такъв реакционен съд не превишава 100 литра, а общият обем на всички реакционни съдове, които са с обем по-голям от 5 литра, не превишава 500 литра.

22. "Инспекция по поискване" е инспекция на който и да е обект или район на територията или на което и да е друго място под юрисдикцията или контрола на държава-участничка, поискана от друга държава-участничка съгласно член IX, параграфи 8-25 от конвенцията.

23. "Разследване в случай на предполагаема употреба на химическо оръжие или на предполагаема употреба на химически вещества за поддържане на правовия ред,

включително за борба с вътрешни безредици, като метод за водене на война" е инспекция на всеки район на територията на държава-участничка, който може да е засегнат от предполагаема употреба на химическо оръжие или от предполагаема употреба на химически вещества за поддържане на правовия ред, включително за поддържане на правовия ред, като метод за водене на война, поискана от друга държава-участничка съгласно членове IX и X от конвенцията.

24. "Инспектираща група" е групата от инспектори и помощник-инспектори, назначена от генералния директор на Организацията за забрана на химическото оръжие, за да проведе определена инспекция.

25. "Инспектор" е лице, назначено от Техническият секретариат на Организацията за забрана на химическото оръжие съгласно процедурите от част II, секция А на Приложението за изпълнение и проверка на конвенцията за забрана на химическото оръжие, за да проведе инспекция или посещение в съответствие с конвенцията.

26. "Помощник-инспектор" е лице, назначено от Техническият секретариат на Организацията за забрана на химическото оръжие съгласно процедурите от част II, секция А на Приложението за изпълнение и проверка на конвенцията за забрана на химическото оръжие, за да подпомага инспекторите при провеждане на инспекция или посещение, например медицински персонал, персонал по сигурността, административен персонал и преводачи.

27. "Мандат за инспекция" е инструкциите, дадени от генералния директор на Организацията за забрана на химическото оръжие на инспектиращата група за провеждане на определена инспекция.

28. "Съпровождаща група" са лицата, които са посочени от инспектираната държава-участничка, за да придружават и подпомагат инспектиращата група по време на пребиваването ѝ в страната.

29. "Тон" е метричен тон, т.е. 1000 килограма.

§ 1а. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2019 г., в сила от 09.08.2019 г.) Заявленията и декларациите по този закон се подават в Междуведомствената комисия, подпечатани с печата на съответното физическо или юридическо лице, регистрирано по Търговския закон.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (Изм. - ДВ, бр. 11 от 2007 г.) В срок три месеца от влизането на закона в сила министърът на икономиката, енергетиката и туризма издава наредба за изпълнението му.

§ 3. (Изм. - ДВ, бр. 11 от 2007 г.) Изпълнението на закона се възлага на Междуведомствената комисия.

Законът е приет от 38-то Народно събрание на 13 януари 2000 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

Приложение № 1 към чл. 6, ал. 1 (Изм. - ДВ, бр. 23 от 2024 г.)

(Регистрац

А. Токсични химически вещества:

1. О-Алkil (< или n-Пр Ет, (Ме, алkil циклоалkil) вкл.>

напр.: Зарин: О-изопропилметилфлуорфосфонат

Зоман: О-пинаколилметилфлуорфосфонат

2. О-Алkil (<С10, вкл. Циклоалkil) N,N-диалkil (Ме, Ет, n-Пр или i-Пр)

амидоцианфосфати

напр.: Табун: О-етил N,N-диметиламидоцианфосфат

3. О-Алкил (Н или <C10, вкл. Циклоалкил)

S-2-диалкил (Me, Et, n-Pr или i-Pr)-аминоетил

алкил (Me, Et, n-Pr или i-Pr) тиофосфонати и съответните алкилирани или протонирани соли

напр.: VX: О-етил S-2-диизопропиламиноетилметилтиофосфонат

4. Серни иприти:

2-Хлоретилхлорметилсулфид

Иприт: ди(2-хлоретил)сулфид

Ди(2-хлоретилтио)метан

Сескииприт: 1,2-ди(2-хлоретилтио)етан

1,3-Ди(2-хлоретилтио)-n-пропан

1,4-Ди(2-хлоретилтио)-n-бутан

1,5-Ди(2-хлоретилтио)-n-пентан

Ди(2-хлоретилтиометил)етер

О-иприт: Ди(2-хлоретилтиоетил)етер

5. Люизити:

Люизит 1: 2-хлорвинилдихлорарсин

Люизит 2: ди(2-хлорвинил)хлорарсин

Люизит 3: три(2-хлорвинил)арсин

6. Азотни иприти:

HN1: ди(2-хлоретил)етиламин

HN2: ди(2-хлоретил)метиламин

HN3: три(2-хлоретил)амин

7. Сакситоксин

8. Рицин

9. Р-Алкил (Н или < C10, вкл. Циклоалкил) N-(1-(диалкил(< C10, вкл. Циклоалкил)амино))алкилиден (Н или < C10, вкл. Циклоалкил) фосфорамидни

флуориди и съответните алкилирани или протонирани соли

Напр.: N-(1-(ди-*n*-дециламино)-*n*-децилиден)-*P*-децилфосфонамиден флуорид

O-Алкил (H или < C10, вкл. Циклоалкил) N-(1-(диалкил(< C10, вкл. Циклоалкил)амино))алкилиден (H или < C10, вкл. Циклоалкил)

10. фосфорамидофлуоридати и съответните алкилирани или протонирани соли

Напр.: O-*n*-децил N-(1-(ди-*n*-дециламино)-*n*-децилиден) фосфорамидофлуоридат

11. O-Алкил-N-флуорофосфориламидини

O-Алкил (Me, Et)-(1-(алкил(Me, Et)алкил(Me, Et)амино)етилиден) фосфорамидофлуоридати

Напр.: Метил-(1-(диетиламино)етилиден)фосфорамидофлуоридат

(без CAS номер)

Етил-(1-(диетиламино)етилиден)фосфорамидофлуоридат

12. Метил-(1-(диетиламино)етилиден)фосфонамидофлуоридат

(без CAS номер)

13. Метил-(бис(диетиламино)метилен)фосфонамидофлуоридат

(без CAS номер)

14. Карбамати (кватернерни и бискватернерни съединения на диметилкарбамоилоксиридиани)

14.1. Кватернери на диметилкарбамоилоксиридиани:

1-[N,N-Диалкил(C≤10)-N-(*n*-(хидроксил, циано, ацетокси)алкил(C≤10)) амоний]-*n*-[N-(3-диметил-карбамокси- α -пиколинил)-N,N-диалкил(C≤10) амоний]декан дибромид (*n*=1-8)

Напр.: 1-[N,N-диметил-N-(2-хидрокси)етиламон]-10-[N-(3-диметил карбамокси- α -пиколинил)-N,N-диметиламоний]декан дибромид

14.2. Бикватернери на диметилкарбамоилоксиридиани:

1,*n*-Бис[N-(3-диметилкарбамокси- α -пиколил)-N,N-диалкил((C≤10) амоний)-алкан-(2,(*n*-1)-дион) дибромид (*n*=2-12)

Напр.: 1,10-бис[N-(3-диметилкарбамокси- α -пиколил)-N-етил-N-метиламоний]-декан-2,9-дион дибромид

Б. Прекурсори:

15. Алкил (Me, Et, n-Pr или i-Pr) фосфонилдифлуорид

Напр.: DF: метилфосфонилдифлуорид

16. O-Алкил (H или <C10, вкл. Циклоалкил) O-2-диалкил

(Me, Et, n-Pr или i-Pr)-аминоетилалкил

(Me, Et, n-Pr или i-Pr) фосфонити или съответните алкилирани или протонирани соли

Напр.: QL: O-етил O-2-диизопропиламиноетил метилфосфонит

17. Хлорзарин: O-изопропил метилхлоросфонат

18. Хлорзоман: O-пинаколил метилхлоросфонат

Приложение № 2 към чл. 7

А. Токсични химически вещества:

1. Амитон: O,O-диетил S-[2-(диетиламино)етил] тиофосфат и съответните алкилирани и протонирани соли

(78-53-5)

2. PFIB: 1,1,3,3,3-пентафлуор-2-(трифлуорметил)-1-пропен

(328-21-8)

3. (BZ): 3-хинуклидинилбензилат (*)

(6581-06-2)

Б. Прекурсори:

4. Химически вещества, с изключение на тези от приложение № 1, съдържащи фосфорен атом, към когото е свързана една метилна, етилна или пропилна

(нормална или изо-) група, но не повече въглеродни атоми

напр.: Метилфосфонил дихлорид

(676-97-1)

Диметилметилфосфонат

(756-79-6)

Изключва се: Фонофос: O-Етил S-фенилетил фосфониолтионат

(944-22-9)

5. N,N-Диалкил (Me, Et, n-Pr или i-Pr) амидодихалоидфосфати

6. Диалкил (Me, Et, n-Pr или i-Pr) N,N-диалкил (Me, Et, n-Pr или i-Pr) амидофосфати

7. Арсенов трихлорид

(7784-34-1)

8. 2,2-дифенил-2-хидроксиоцетна киселина

(76-93-7)

9. Хинуклидин-3-ол

(1619-34-7)

10. N,N-диалкил (Me, Et, n-Pr или i-Pr)

аминоетил-2-хлориди и съответните протонирани соли

11. N,N-диалкил (Me, Et, n-Pr или i-Pr)

аминоетан-2-оли и съответните протонирани соли

Изключват се: N,N-Диметиламиноетанол

(108-01-0)

и съответните протонирани соли

N,N-Диетиламиноетанол

(100-37-8)

и съответните протонирани соли

12. N,N-диалкил (Me, Et, n-Pr или i-Pr)

аминоетан-2-тиоли и съответните протонирани соли

13. Тиодигликол: Ди(2-хидроксиетил)сулфид

(111-48-8)

14. Пинаколилов алкохол: 3,3-диметилбутан-2-ол

(464-07-3)

Приложение № 3 към чл. 8

А.	Токсични химически вещества:	
1.	Фосген: дихлор онхидрид на въглеродната киселина	(75-44-5)
2.	Хлорциан	(506-77-4)
3.	Циановодород	(74-90-8)
4.	Хлорпикрин: Трихлорнитрометан	(76-06-2)
Б.	Прекурсори:	
5.	Фосфорен оксихлорид	(10025-87-3)
6.	Фосфорен трихлорид	(7719-12-2)
7.	Фосфорен петхлорид	(10026-13-8)
8.	Триметилфосфит	(121-45-9)
9.	Триетилфосфит	(122-52-1)
10.	Диметилфосфит	(868-85-9)
11.	Диетилфосфит	(762-04-9)
12.	Серен монохлорид	(10025-67-9)
13.	Серен дихлорид	(10545-99-0)
14.	Тионилхлорид	(7719-09-7)
15.	Етилдиетаноламин	(139-87-7)
16.	Метилдиетаноламин	(105-59-9)
17.	Триетаноламин	(102-71-6)

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за контрол на външнотърговската дейност с оръжие и със стоки и технологии с възможна двойна употреба (ДВ, бр. 75 от 02.08.2002 г., в сила от 02.09.2002 г.)

§ 23. В Закона за забрана на химическото оръжие и за контрол на токсичните химически вещества и техните прекурсори (ДВ, бр. 8 от 2000 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 9 ал. 1 се изменя така:

"(1) Лицензиите по чл. 6, 7, 8 и 10 се издават от Междуведомствения съвет по въпросите на военнопromишления комплекс и мобилизационната готовност на страната към Министерския съвет за определен срок, за определени количества и при условия и по ред, определени в наредба, приета от Министерския съвет. Лицензиите се издават на лица, регистрирани по Търговския закон, и не могат да се преотстъпват."

2. В чл. 11 :

а) в ал. 1 думите "Държавната комисия за контрол на токсичните химически вещества и техните прекурсори към Министерския съвет" се заменят с "Междуведомствената комисия за експортен контрол и неразпространение на оръжията за масово унищожение към министъра на икономиката, по чл. 5, ал. 2 от Закона за контрол върху външнотърговската дейност с оръжие и със стоки и технологии с възможна двойна употреба";

б) алинеи 2, 3, 4, 5 и 6 се отменят.

3. В чл. 12 т. 8 се отменя.

4. Член 18 се отменя.

5. Навсякъде в закона думите "държавна/та комисия" се заменят с "междуведомствена/та комисия"."

**Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за
експортния контрол на оръжия и изделия и технологии с
двойна употреба
(ДВ, бр. 11 от 02.02.2007 г.)**

§ 5. В Закона за забрана на химическото оръжие и за контрол на токсичните химически вещества и техните прекурсори (обн., ДВ, бр. 8 от 2000 г.; изм., бр. 75 от 2002 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 6, ал. 6 думата "лицензия" се заменя с "регистрация за производство в Междуправителната комисия за експортен контрол и неразпространение на оръжията за масово унищожение към министъра на икономиката и енергетиката съгласно Закона за експортния контрол на оръжия и изделия и технологии с двойна употреба, наричана по-нататък "Междуправителната комисия".

2. Член 7 се изменя така:

"Чл. 7. (1) Производство, преработване или употреба на химически вещества, посочени в приложение № 2, в количества, които са по-големи от:

1. един килограм от химическото вещество, отбелязано с "*" в част А;
2. сто килограма от което и да е друго химическо вещество от част А;
3. един тон от химическо вещество от част Б,

се извършва въз основа на регистрация за производство, преработване или употреба в Междуправителната комисия.

(2) Производството на химическо вещество, посочено в приложение № 3, в количество по-голямо от 30 тона се извършва въз основа на регистрация за производство в Междуправителната комисия."

3. Член 8 се изменя така:

"Чл. 8. (1) Производството чрез синтез на органични химически вещества, непосочени в приложенията, в общо количество на произведените вещества по-голямо от 200 тона за една календарна година, се извършва въз основа на регистрация за производство в Междуправителната комисия.

(2) Производството чрез синтез на органично химическо вещество, съдържащо фосфор, сяра или флуор в количество на произведеното вещество по-голямо от 30 тона за една календарна година, се извършва въз основа на регистрация за производство в Междуправителната комисия."

4. Член 9 се изменя така:

"Чл. 9. (1) Удостоверенията за регистрация за производство, преработване или употреба по чл. 6, 7 и 8 се издават от Междуправителната комисия за срок три години, след изтичането на който всяка следваща регистрация се извършва за същия срок.

(2) Лицата по чл. 6, 7 и 8, кандидатстващи за регистрация на производство, преработване или употреба, представят в Междуправителната комисия документи при условия и по ред, определени с наредба на министъра на икономиката и енергетиката.

(3) Издаването на удостоверение за регистрация за производство, преработване или употреба се отказва, а издаденото удостоверение се прекратява, когато:

1. не са представени необходимите данни за издаването или са представени непълни и неверни данни;
2. не са изпълнени условията, при които е издадено удостоверението;
3. са налице обстоятелства, които противоречат на целите по чл. 2.

(4) За издаването на удостоверения за регистрация за производство, преработване или употреба по този закон се заплащат държавни такси."

5. Член 10 се изменя така:

"Чл. 10. (1) Износ, внос и трансфер на токсични химически вещества и техните прекурсори, посочени в приложенията, се извършва при спазване изискванията на този

закон и в съответствие със Закона за експортния контрол на оръжия и изделия и технологии с двойна употреба.

(2) Износ, внос и трансфер от и за територията на Република България на химически вещества от приложение № 1 се разрешава, когато:

1. крайният потребител се намира на територията на Република България или на територията на друга държава-участничка;

2. крайната употреба е за промишлени, селскостопански, научноизследователски, медицински и защитни цели.

(3) Забранява се реекспорт на химически вещества от приложение № 1.

(4) Износ, внос и трансфер от територията на Република България за държави от Общността на химически вещества от приложение № 2 се разрешава, когато крайната употреба е за целите, които не са забранени от конвенцията.

(5) Износ и реекспорт на химически вещества от приложение № 2 се разрешава само когато крайният потребител е на територията на друга държава-участничка.

(6) Износ, внос и трансфер от територията на Република България за държави от Общността на химически вещества от приложение № 3 се разрешава, когато крайната употреба е за целите, които не са забранени от конвенцията.

(7) При трансфер за територията на Република България от държави от Общността на химически вещества от приложения № 2 и 3 българското физическо или юридическо лице е длъжно в 7-дневен срок преди извършването на трансфера да представи в Междуведомствената комисия документи при условия и по ред, определени с наредба на министъра на икономиката и енергетиката.

(8) Междуведомствената комисия може да изисква допълнителна информация по този член."

6. Член 11 се изменя така:

"Чл. 11. Орган за координация на работата и контрол по изпълнението на конвенцията от Република България и за осъществяване на контролни и разрешителни функции по прилагането на този закон е Междуведомствената комисия за експортен контрол и неразпространение на оръжията за масово унищожение към министъра на икономиката и енергетиката съгласно Закона за експортния контрол на оръжия и изделия и технологии с двойна употреба."

7. Член 15 се изменя така:

"Чл. 15. Лице, което произвежда химическо вещество от приложение № 3 в количество по-голямо от 30 тона, е длъжно да представя в Междуведомствената комисия два пъти годишно-не по-късно от 1 март и от 1 октомври-информация и данни за вида и количеството на химическото вещество и за обекта, на който то се произвежда."

8. Член 16 се изменя така:

"Чл. 16. (1) Лице, което произвежда чрез синтез органични химически вещества, непосочени в приложенията, в общо количество на произведените вещества по-голямо от 200 тона за една календарна година, е длъжно да представя в Междуведомствената комисия веднъж годишно-не по-късно от 1 март-информация и данни за вида и количеството на химическите вещества и за обекта, на който те се произвеждат.

(2) Лице, което произвежда чрез синтез органично химическо вещество, съдържащо фосфор, сяра или флуор, в количество на произведеното вещество по-голямо от 30 тона за една календарна година, е длъжно да представя в Междуведомствената комисия веднъж годишно-не по-късно от 1 март-информация и данни за вида и количеството на химическото вещество и за обекта, на който то се произвежда.

(3) Алинеи 1 и 2 не се прилагат за обекти, на които се произвеждат само експлозивни и въгледороди."

9. В § 2 от заключителните разпоредби думите "Министерският съвет приема наредбите" се заменят с "министърът на икономиката и енергетиката издава наредба".

10. В § 3 от заключителните разпоредби думите "Министерския съвет" се заменят с "Междуправителствена комисия".

11. Навсякъде в закона думите "министъра на икономиката", "Закона за контрол на външнотърговската дейност с оръжие и със стоки и технологии с възможна двойна употреба" и "в наредба, приета от Министерския съвет" се заменят съответно с "министъра на икономиката и енергетиката", "Закона за експортния контрол на оръжия и изделия и технологии с двойна употреба" и "в наредба на министъра на икономиката и енергетиката".

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение на Закона за туризма

(ДВ, бр. 82 от 16.10.2009 г., в сила от 16.10.2009 г.)

§ 28. В Закона за забрана на химическото оръжие и за контрол на токсичните химически вещества и техните прекурсори (обн., ДВ, бр. 8 от 2000 г.; изм., бр. 75 от 2002 г. и бр. 11 от 2007 г.) навсякъде думите "министъра на икономиката и енергетиката" се заменят с "министъра на икономиката, енергетиката и туризма".

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба

(ДВ, бр. 26 от 29.03.2011 г., в сила от 30.06.2012 г.)

§ 11. В Закона за забрана на химическото оръжие и за контрол на токсичните химически вещества и техните прекурсори (обн., ДВ, бр. 8 от 2000 г.; изм., бр. 75 от 2002 г., бр. 11 от 2007 г. и бр. 82 от 2009 г.) в чл. 6, ал. 6, чл. 10, ал. 1 и чл. 11 думите „Закона за експортния контрол на оръжия и изделия и технологии с двойна употреба" се заменят със „Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба".

Разпоредби към ЗАКОН за изменение на Закона за забрана на химическото оръжие и за контрол на токсичните химически вещества и техните прекурсори

(ДВ, бр. 14 от 20.02.2015 г.)

§ 5. В останалите текстове на закона думите „министъра на икономиката, енергетиката и туризма" се заменят с „министъра на икономиката".